

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

122η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ, 22-23 ΜΑΡΤΙΟΥ 2017

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Προς μια βιώσιμη πολιτική τροφίμων της ΕΕ που να δημιουργεί θέσεις εργασίας και ανάπτυξη στις περιφέρειες και τις πόλεις της Ευρώπης»

(2017/C 272/04)

Εισηγητής: Arno Kompatscher (IT/EPP), πρόεδρος της αυτόνομης επαρχίας Μπολτσάνο και περιφερειακός σύμβουλος

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ)

Μια κοινή και μακροπρόθεσμη προοπτική σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής

1. Ζητά μια ολοκληρωμένη, βιώσιμη πολιτική τροφίμων της ΕΕ που να έχει χαραχθεί με δημοκρατικό τρόπο, να έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με ένα κοινό και μακροπρόθεσμο όραμα, με βάση τις πιο πρόσφατες επιστημονικές γνώσεις και σύμφωνα με μια προσέγγιση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, η οποία να καλύπτει την παραγωγή τροφίμων και τη διατροφή με πιο ολοκληρωμένο τρόπο, με την προώθηση πιο βιώσιμων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης, με τη διασύνδεση των διαφόρων πολιτικών τομέων, όπως, μεταξύ άλλων, η παραγωγή τροφίμων, η γεωργία, το περιβάλλον, η υγεία, η πολιτική για τους καταναλωτές, η απασχόληση και η αγροτική ανάπτυξη, η δημιουργία θέσεων εργασίας και με την επίτευξη ανάπτυξης στις περιφέρειες και στις πόλεις της Ευρώπης. Επίσης, καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δρομολογήσουν μαζί με την ΕτΠ ένα πειραματικό κοινό έργο με σκοπό να διευκολυνθεί η ανάπτυξη μιας βιώσιμης πολιτικής τροφίμων της ΕΕ·

2. αναδεικνύει την ανάγκη να εξερευνηθεί μια ισορροπία μεταξύ της διατήρησης των απαραίτητων ισορροπιών προκειμένου να αποφευχθεί η υιοθέτηση μιας προσέγγισης «ενιαίας αντιμετώπισης» για την πολιτική τροφίμων, από τη μία πλευρά, και της εθνικοποίησής της, από την άλλη. Η ενίσχυση τη ρυθμιστικής συνοχής θα συμβάλλει στη διαφύλαξη της ασφάλειας των καταναλωτών, στην αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και στην τήρηση της αρχής της επικουρικότητας·

3. τονίζει τη σημασία της κάθετης ολοκλήρωσης των πολιτικών τροφίμων με βάση κριτήρια βιωσιμότητας ώστε να διασφαλιστεί η συνοχή σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Είναι ευρέως γνωστό ότι τα συστήματα τροφίμων και τα συναφή θέματα (περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά) έχουν μια ειδική και τοπική διάσταση. Υπάρχει, επομένως, ένας καίριος ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν οι πόλεις και οι περιφέρειες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων των συστημάτων τροφίμων, και αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη χάραξη μιας βιώσιμης πολιτικής τροφίμων της ΕΕ·

4. υπογραμμίζει τη σημασία του καθορισμού ενός πανευρωπαϊκού οράματος και μιας στρατηγικής για ασφαλή, σίγουρο και βιώσιμο εφοδιασμό τροφίμων από πλευράς ποιότητας, οικονομικής προσιτότητας και ποσότητας, με βάση κριτήρια βιωσιμότητας. Μια τέτοια πολιτική τροφίμων της ΕΕ θα πρέπει να βασίζεται σε μια σφαιρική προσέγγιση, αναγνωρίζοντας τον παγκόσμιο χαρακτήρα των αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας, της μεταποίησης τροφίμων, του περιβάλλοντος και της υγείας. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι το σύνολο της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ και τα οικονομικά κίνητρα συνάδουν με αυτό το όραμα και αυτή τη στρατηγική·

5. επαναλαμβάνει το αίτημά της για μια πολιτική τροφίμων της ΕΕ που να προωθεί βιώσιμους τρόπους παραγωγής στην ευρωπαϊκή γεωργία, με σκοπό την ανάπτυξη των διατομεακών συνεργειών για τα τρόφιμα και το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της γεωργικής και της αλιευτικής πολιτικής, της πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια, της περιφερειακής πολιτικής και της πολιτικής για την έρευνα ⁽¹⁾.

6. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι αξίες των οικοσυστημάτων δεν συνυπολογίζονται δεόντως στις αποφάσεις που αφορούν τους φυσικούς πόρους. Το περιβαλλοντικό κόστος σήμερα εξωτερικεύεται στην παραγωγή τροφίμων, πράγμα που οδηγεί σε μια κατάσταση όπου τα τρόφιμα που παράγονται με πιο βιώσιμο τρόπο φαίνεται να είναι πιο ακριβά, κυρίως λόγω του υψηλότερου κόστους παρασκευής· αντιθέτως, η έννοια των υπηρεσιών οικοσυστήματος προσφέρει μια σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη ενός πλαισίου πολιτικής που να υποστηρίζει τη λογική χρήση της βιοποικιλότητας και άλλων φυσικών πόρων. Επί του παρόντος, τα έξοδα που συνδέονται με ασθένειες σχετικές με τη διατροφή, καθώς και με την υποβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, του εδάφους, της άγριας πανίδας και του κλίματος, θεωρούνται *εξωτερικοί παράγοντες*. Ως εκ τούτου, τα έξοδα αυτά δεν λαμβάνονται υπόψη στην τελική τιμή των τροφίμων, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι καταβάλλονται έμμεσα (και συχνά ασυνείδητα) από το σύνολο της κοινωνίας. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να προωθήσει την εφαρμογή μέτρων που να επιτρέπουν την απεικόνιση της πραγματικής τιμής των τροφίμων, προκειμένου να δοθούν κίνητρα για μια βιώσιμη οικονομία·

7. επαναλαμβάνει την ανάγκη να ενισχυθούν οι διασυνδέσεις μεταξύ των διάφορων τομέων που σχετίζονται με τα τρόφιμα, όπως η ενέργεια, η δασοκομία, οι θαλάσσιοι πόροι, το νερό, τα απόβλητα, η γεωργία, η αλλαγή του κλίματος, η επιστήμη και η έρευνα και ορισμένες πτυχές της χρήσης της γης, δεδομένου ότι όλοι τους διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της βιώσιμης ανάπτυξης ⁽²⁾. Η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την κυκλική οικονομία στην ΕΕ καθώς και άλλα διεθνή πλαίσια χάρη στα οποία να μπορούν να μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητες καινοτομίας·

8. υπογραμμίζει τη σημασία συγκεκριμένων εδαφικών περιοχών εντός της ΕΕ για τη συντήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη βιώσιμων συστημάτων τροφίμων, όπως για παράδειγμα οι ορεινές περιοχές με τη μακρά τους παράδοση παραγωγής τροφίμων σε ένα αντίξοο φυσικό περιβάλλον·

9. τονίζει τη σημασία της περαιτέρω αναθεώρησης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) της ΕΕ προκειμένου να δημιουργηθούν κίνητρα, όχι μόνο για τους γεωργούς αλλά και για τους παρασκευαστές τροφίμων να παράγουν με βιώσιμο τρόπο, δηλαδή με την εξασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής του μηχανισμού πολλαπλής συμμόρφωσης της ΕΕ, ο οποίος παρέχει στήριξη στο εισόδημα των παραγωγών που τηρούν τα πρότυπα σχετικά με το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων.

10. πιστεύει ότι η τρέχουσα πολιτική στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι σημαντικό να αποτελέσει τμήμα της διαμόρφωσης μιας πιο ολοκληρωμένης πολιτικής τροφίμων με βάση κριτήρια βιωσιμότητας. Εν προκειμένω, είναι σημαντικό να προβλεφθούν μέτρα που να ενθαρρύνουν την παραγωγή αυτών των βιοκαυσίμων χωρίς να ανταγωνίζονται τις καλλιέργειες για διατροφικούς σκοπούς και, ταυτόχρονα, να αποτρέψουν, σε μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα και με προβλέψιμο τρόπο για τις εταιρείες και τους καλλιεργητές, τη μη βιώσιμη παραγωγή βιοκαυσίμων πρώτης γενιάς που παρασκευάζονται από υλικά κατάλληλα για τρόφιμα και ζωοτροφές, όπως τα φυτικά έλαια·

11. προκειμένου να στηριχθεί η οικονομική μεγέθυνση της ΕΕ, συνιστά την επιδίωξη συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών με τρίτες χώρες και άλλες περιοχές του κόσμου που σέβονται την αγροοικολογική παραγωγή στην ΕΕ και που επικεντρώνονται, ως εκ τούτου, κυρίως στις πτυχές του περιβάλλοντος και της βιωσιμότητας. Το μέτρο αυτό θα διασφαλίσει ότι η εφαρμογή αυστηρών απαιτήσεων στην τροφική αλυσίδα της ΕΕ δεν θα οδηγήσει σε μια απλή μετεγκατάσταση της παραγωγής τροφίμων.

12. επαναλαμβάνει την έκκληση του Οργανισμού Επισιτισμού και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO — UN's Food and Agriculture Organization) για την καλύτερη ενσωμάτωση της μείωσης του κινδύνου καταστροφών και της ανάπτυξης της ανθεκτικότητας στον γεωργικό τομέα, ιδίως στις περιφέρειες που πλήττονται συχνά από καταστροφές και στις οποίες η γεωργία διαδραματίζει ζωτικό ρόλο·

Ένα υγιές οικοσύστημα που στηρίζει τη γεωργική παραγωγικότητα και ανθεκτικότητα

13. υπογραμμίζει τη σημασία ενός υγιούς, ζωντανού εδάφους, που αποτελεί κείμενο για τη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Πιο συγκεκριμένα, τα βήματα για την προώθηση της διαφοροποίησης των καλλιεργούμενων ειδών, την προαγωγή της μεγάλης κλίμακας, ολοκληρωμένης και βιολογικής γεωργίας και την καθιέρωση υψηλότερων προτύπων καλής μεταχείρισης των ζώων θα πρέπει να αποτελέσουν το έμβλημα μιας βιώσιμης πολιτικής τροφίμων της ΕΕ. Η επίτευξη αυτών των βασικών στόχων, θα καταστήσει επίσης δυνατή την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο ευρωπαϊκό εγχείρημα·

⁽¹⁾ Νομοθετικές προτάσεις για τη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής και της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης μετά το 2013, CdR 65/2012.

⁽²⁾ Ψήφισμα με θέμα «Βιώσιμα τρόφιμα», CdR 3306/2015.

14. υπογραμμίζει την ανάγκη να προαχθεί και να υποστηριχθεί, ακόμη και οικονομικά, η ανάπτυξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων μικρής κλίμακας, ιδίως εκείνων που βρίσκονται σε ευαίσθητες περιοχές και στην περιφέρεια πόλεων. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις μικρής κλίμακας αποτελούν ένα απλό και προσιτό εργαλείο που χρησιμοποιούν οι τοπικές αρχές όταν έχουν να αντιμετωπίσουν πολλά πρακτικά ζητήματα, όπως η κοινωνική ανισότητα, οι περιβαλλοντικές προκλήσεις και τα προβλήματα υγείας. Επιπλέον, οι εκμεταλλεύσεις αυτές μπορούν να προμηθεύουν τις περιφερειακές ζώνες των πόλεων με βιώσιμα τοπικά παραγόμενα – φρέσκα και εποχιακά – υγιεινά τρόφιμα, προσιτά και σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις μικρής κλίμακας έχουν αναγνωριστεί ως κοινωνικά ευαίσθητοποιημένο μοντέλο που σέβεται το περιβάλλον, μειώνει τις συσκευασίες και τη σπατάλη τροφίμων, περιορίζει τις εκπομπές CO₂ και παράγει πρακτικές βιώσιμης παραγωγής⁽³⁾. Εν προκειμένω, οι μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ιδίως οι βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού γεωργικών ειδών διατροφής, έχουν θετικό αντίκτυπο στις τοπικές οικονομίες και στην απασχόληση.
15. επαναλαμβάνει τη σημασία των μικρών αλυσίδων παραγωγής προκειμένου να αυξηθεί η περιβαλλοντική βιωσιμότητα των μεταφορών μεταξύ διαφορετικών τόπων κατανάλωσης. Όσο αυξάνεται η απόσταση τόσο αυξάνεται και ο αρνητικός αντίκτυπος όσον αφορά τη ρύπανση που παράγουν τα μέσα μεταφοράς.
16. επαναλαμβάνει την έκκλησή της για πιο φειδωλή χρήση του νερού, της ενέργειας, των ορυκτών καυσίμων, των λιπασμάτων και των φυτοπροστατευτικών προϊόντων στα συστήματα γεωργικής παραγωγής⁽⁴⁾.
17. επαναλαμβάνει ότι η έλλειψη νέων ατόμων που να δραστηριοποιούνται στη γεωργία απειλεί την οικονομική βιωσιμότητα της υπαίθρου. Η υποστήριξη των νέων γεωργών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να συνεχιστεί η γεωργική δραστηριότητα σε όλες τις περιοχές και να διατηρηθεί ζωντανός ο αγροτικός ιστός⁽⁵⁾.
18. επισημαίνει ότι οι περιφερειακές και τοπικές αλυσίδες παραγωγής καθιστούν δυνατή την υποστήριξη μιας βιώσιμης πολιτικής τροφίμων που επιβραβεύει την ιδιαίτερη ποιότητα, την παράδοση, την οικονομική και την πολιτιστική κληρονομιά. Συγκεκριμένα, στο εσωτερικό τους, οι μικρές βιοτεχνίες διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο σε πολλές τοπικές και περιφερειακές πραγματικότητες και αποτελούν παράγοντα πρόωξης και επιτυχίας στις ξένες αγορές.
19. επαναλαμβάνει την έκκλησή της για την υλοποίηση, σε ευρωπαϊκή κλίμακα, ενός «σχεδίου πρωτεΐνης» προκειμένου να αναπτυχθεί η καλλιέργεια πρωτεϊνούχων φυτών και οσπρίων, ώστε να εξασφαλιστεί η αυτονομία πρωτεϊνών για την ευρωπαϊκή κτηνοτροφία, να περιοριστεί η χρήση συνθετικών αζωτούχων λιπασμάτων και να βελτιωθεί η γονιμότητα του εδάφους⁽⁶⁾.
20. υπογραμμίζει τη σημασία των επικονιαστών και ζητεί να ληφθούν μέτρα που να διασφαλίζουν την προστασία των εντόμων επικονιαστών, όπως η μειωμένη χρήση επικίνδυνων φυτοφαρμάκων και η διατήρηση της ποικιλομορφίας των καλλιεργειών.
21. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσει την υποστήριξη που παρέχει για την καλή διαβίωση των ζώων και να ενθαρρύνει φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους καλλιέργειας και παραγωγής, μέσω της θέσπισης μέτρων με στόχο την αποθάρρυνση περιττών εκπομπών κατά την παραγωγή και μεταφορά της κοπριάς· παράλληλα, είναι επίσης σημαντικό να ενθαρρυνθούν συστήματα που προάγουν την καλή διαβίωση των ζώων μέσω ευνοϊκών δημόσιων συμβάσεων και άλλων συναφών μέτρων. Συνολικά, υπάρχει ανάγκη για την καλύτερη υποστήριξη των πρακτικών διαχείρισης του ζωικού κεφαλαίου με μείωση της χρήσης αντιβιοτικών στη γεωργία, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την καλή διαβίωση των ζώων.
22. θεωρεί ότι η βιολογική γεωργία αποτελεί εργαλείο για την αποθήκευση περισσότερου άνθρακα στο έδαφος, για τη μείωση των αναγκών σε νερό άρδευσης και για τον περιορισμό της ρύπανσης που προκαλείται από χημικές ουσίες, όπως τα φυτοφάρμακα, στο έδαφος, στον αέρα και στο νερό.
23. τάσσεται υπέρ της ανάπτυξης εναλλακτικών δικτύων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των λαϊκών αγορών, των τοπικών τροφίμων, των βιολογικών προϊόντων και των προϊόντων δικαίου εμπορίου. Ειδικότερα, οι λαϊκές αγορές είναι κοινοτικές αγορές που συνιστούν σημαντικό σημείο κοινωνικών συναντήσεων, όπου οι τοπικοί παραγωγοί προσφέρουν υγιεινά και υψηλής ποιότητας τρόφιμα απευθείας στους καταναλωτές σε λογικές τιμές και εγγυώνται περιβαλλοντικά βιώσιμες μεθόδους. Επιπλέον, διατηρούν τη γαστρονομική παράδοση της τοπικής κοινότητας και συμβάλλουν στην προστασία της βιοποικιλότητας.

⁽³⁾ Ψήφισμα με θέμα «Βιώσιμα τρόφιμα», CdR 3306/2015.

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα «Το μέλλον της ΚΓΠ μετά το 2013», CdR 127/2010.

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα την υποστήριξη των νέων ευρωπαίων γεωργών COR-2016-05034-00-00-AC-TRA.

⁽⁶⁾ Νομοθετικές προτάσεις για τη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής και της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης μετά το 2013, CdR 65/2012.

Πρόσβαση στην υγιεινή διατροφή, ειδικά για οικογένειες με χαμηλό εισόδημα

24. τονίζει την ανάγκη εκπόνησης μακροπρόθεσμων προγραμμάτων υγείας, εστιασμένων στην παχυσαρκία και στις ασθένειες που σχετίζονται με τη διατροφή, προωθώντας τη διάθεση και την πρόσβαση σε τοπικά, φρέσκα και εποχιακά τρόφιμα. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά όταν απευθύνονται σε δημόσια ιδρύματα (όπως σχολεία και νοσοκομεία) και σε αστικές περιοχές όπου η παχυσαρκία, η έλλειψη αγροτικών αγορών και η περιορισμένη πρόσβαση σε φρέσκα τρόφιμα αποτελούν μείζον πρόβλημα. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα εν λόγω προγράμματα προσφέρουν μια διπλή ευκαιρία ώστε να ενθαρρυνθούν οι καταναλωτές να αλλάξουν συμπεριφορά και να στραφούν στη θρεπτική και υγιεινή διατροφή, αλλά και να προσανατολίσουν τις επιλογές τους προς φρέσκα, τοπικά και εποχιακά προϊόντα·

25. συνιστά την αναχίτηση της αύξησης της παχυσαρκίας με την προώθηση εκτεταμένων ενημερωτικών εκστρατειών στο πλαίσιο μιας πολυεπίπεδης προσέγγισης με στόχο τη μεταστροφή της συμπεριφοράς των καταναλωτών προς διατροφή φυτικής προέλευσης με υψηλή πρόσληψη φρούτων και λαχανικών, με μείωση της παγκόσμιας κατανάλωσης κρέατος, λίπους και ζάχαρης, καθώς και προς την επίδειξη προτίμησης σε τοπικά/περιφερειακά, φρέσκα και εποχιακά τρόφιμα που παράγονται με βιώσιμες μεθόδους. Αυτή η δράση είναι καθοριστικής σημασίας, ειδικά σε πόλεις της Ευρώπης που βρίσκονται αντιμέτωπες με επισιτιστική ανασφάλεια. Η επισιτιστική ανασφάλεια και η παχυσαρκία συνυπάρχουν στις πόλεις (διπλή επιβάρυνση του υποσιτισμού), όπως φαίνεται για παράδειγμα από την αύξηση του αριθμού των ατόμων που καταφεύγουν σε τράπεζες τροφίμων και σε κοινωνικά εστιατόρια·

26. επικροτεί αυτές τις πρωτοβουλίες και τα περιβάλλοντα που περιορίζουν την περιττή γραφειοκρατία η οποία παρεμποδίζει την ανάκαμψη και την ανακατανομή υγιεινών τροφίμων σε ανθρώπους που έχουν ανάγκη·

Τυποποιημένοι ορισμοί, μεθοδολογίες και πρακτικά μέτρα

27. απευθύνει έκκληση για τον καθορισμό ολοκληρωμένης ορολογίας σχετικά με τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων που να περιλαμβάνει την παραγωγή και τη μεταποίηση τροφίμων, καθώς και τους τρόπους διατροφής. Αυτό είναι το κλειδί για τη χάραξη της «ακολουθητέας πορείας» με μέλημα μια κοινή και ολιστική πολιτική τροφίμων της ΕΕ· θα πρέπει δε να διατεθούν τα κατάλληλα μέσα για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων αυτής της πολιτικής·

28. τονίζει την ανάγκη τυποποιημένης μεθοδολογίας για τη συλλογή και την υποβολή στοιχείων σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της σπατάλης τροφίμων, προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα των δεδομένων σε όλα τα κράτη μέλη και να ενθαρρυνθεί η μέτρηση του περιβαλλοντικού και κοινωνικού κόστους που συνεπάγονται τα τρόφιμα ή η διατροφή σε οικονομικούς όρους·

29. εξάγει τη σημασία που έχει η προώθηση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών, η ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των τροφίμων και η παροχή πληροφοριών με πιο διαφανή και προσιτό τρόπο για όλη την αλυσίδα τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων και των καταναλωτών. Η χρήση ορθών πρακτικών και κατευθυντήριων γραμμών είναι καθοριστικής σημασίας για να προαχθεί η λήψη κατάλληλων βιώσιμων μέτρων, παρέχοντας στις τοπικές διοικήσεις επαρκείς πληροφορίες για την εφαρμογή τέτοιων προγραμμάτων·

30. τονίζει την ανάγκη να βελτιωθεί η διαφάνεια της επισήμανσης των τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων επίσης συγκρίσιμων πληροφοριών σχετικά με τις επιπτώσεις των τροφίμων στο περιβάλλον. Θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι οι υπάρχουσες πληροφορίες σχετικά με τα θρεπτικά συστατικά και τις θερμίδες στις ετικέτες δεν επαρκούν για να αντιμετωπιστεί η πολύπλοκη σχέση μεταξύ διατροφής και υγείας, καθώς και ότι οι σημερινές ετικέτες χαρακτηρίζονται από παντελή έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με τον αντίκτυπο των προϊόντων διατροφής στο περιβάλλον. Αν και οι περισσότεροι καταναλωτές γνωρίζουν ότι οι επιλογές τους έχουν κάποια επίπτωση στο περιβάλλον, δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες στην ετικέτα των προϊόντων που να καθοδηγούν τις προτιμήσεις των πελατών σε βιώσιμες επιλογές· Φρονεί ότι η επισήμανση των προϊόντων πρέπει να είναι σαφής και κατανοητή, χωρίς ωστόσο να καθίσταται περίπλοκη και επαχθής για τους παραγωγούς τροφίμων·

31. καλεί την Επιτροπή να εντείνει την επαγρύπνηση και τους ελέγχους στον τομέα των τροφίμων με σκοπό την προώθηση τροφίμων υψηλής ποιότητας και την καταπολέμηση του αθέμιτου ανταγωνισμού, αυξάνοντας έτσι την αξιοπιστία του προϊόντος και την εμπιστοσύνη των καταναλωτών·

Κατευθυντήριες γραμμές για τις «πράσινες» δημόσιες συμβάσεις

32. τονίζει ότι οι δημόσιες συμβάσεις, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 14 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ, παρέχουν ένα δυνητικά ισχυρό κίνητρο για την εξασφάλιση ενός πιο βιώσιμου εφοδιασμού τροφίμων (τοπικών και βιολογικών) μέσω δημόσιων συμβάσεων τροφοδοσίας κυλικείων σχολείων και νοσοκομείων. Τα εν λόγω παραδείγματα μπορούν να ενισχύσουν τη σχέση μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών, που αναφέρεται στο νέο αστικό θεματολόγιο Habitat III (NUA — New Urban Agenda)·

33. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποσαφηνίσει τους περιορισμούς που υπάρχουν στους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων προκειμένου να εφαρμοστούν κριτήρια βιωσιμότητας. Η ενωσιακή νομοθεσία περί ανταγωνισμού απαγορεύει την αναφορά εδαφικών προτιμήσεων (όπως τα τοπικά τρόφιμα) στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών·

Προσέγγιση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης σε σχέση με την έννοια της βιώσιμης πολιτικής τροφίμων της ΕΕ

34. τάσσεται υπέρ της ίδρυσης τοπικών συμβουλίων διατροφής για τις διαδικασίες σχεδιασμού, που να περιλαμβάνουν δραστηριότητες όπως η λήψη μέτρων δικτύωσης παραγωγών και καταναλωτών, ο εντοπισμός «τροφικών ερήμων» (food deserts) και τόπων εγκατάστασης νέων αγορών σε περιφερειακό επίπεδο και, πάνω από όλα, η εξασφάλιση του γεγονότος ότι οι πολίτες έχουν λόγο στη διαδικασία χάραξης πολιτικής·

35. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ο στρατηγικός σχεδιασμός σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο είναι ζωτικής σημασίας για τη μείωση των συνολικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων του συστήματος τροφίμων. Από πλευράς παραγωγής, συμβαίνει συχνά οι παραγωγοί αστικών και περιαστικών περιοχών να μην έχουν την ίδια πρόσβαση σε υπηρεσίες (τεχνικές και πιστωτικές υπηρεσίες, εισροές, πόρους) σε σύγκριση με τους παραγωγούς αγροτικών περιοχών·

36. τονίζει την ανάγκη να ανατεθούν στις τοπικές και περιφερειακές αρχές αρμοδιότητες για τη λήψη και τη διαχείριση στοχοθετημένων περιβαλλοντικών μέτρων και να τους επιτραπεί να συνάπτουν εδαφικές συμβάσεις, με συνυπογράφοντες τους γεωργούς ή με τους εκπροσώπους τους ⁽⁷⁾·

37. πιστεύει ότι μια πολιτική «από βάση προς την κορυφή» σχετικά με τη βιωσιμότητα των τροφίμων θα πρέπει πρωτίστως να υλοποιηθεί με την ανάπτυξη ισχυρών τοπικών συμπράξεων με τις τοπικές αρχές (δήμους και περιφέρειες) ⁽⁸⁾, στο πλαίσιο και του νέου αστικού θεματολογίου ⁽⁹⁾·

38. συνιστά τη στήριξη περισσότερων πρωτοβουλιών των πόλεων, όπως το σύμφωνο του Μιλάνου για την αστική διατροφική πολιτική («Milan Urban Food Policy Pact»), που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της EXPO 2015 στο Μιλάνο με θέμα «Τροφή για τον Πλανήτη: Η ενέργεια πηγή ζωής», με σκοπό την προώθηση δίκαιων, βιώσιμων και ανθεκτικών συστημάτων τροφίμων.

Βρυξέλλες, 22 Μαρτίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

⁽⁷⁾ Νομοθετικές προτάσεις για τη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής και της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης μετά το 2013, CdR 65/2012.

⁽⁸⁾ Διερευνητική γνωμοδότηση με θέμα «Τοπικά συστήματα τροφίμων», CdR 341/2010 REV.

⁽⁹⁾ NUA: τελικό έγγραφο Habitat III.